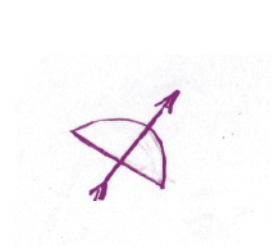

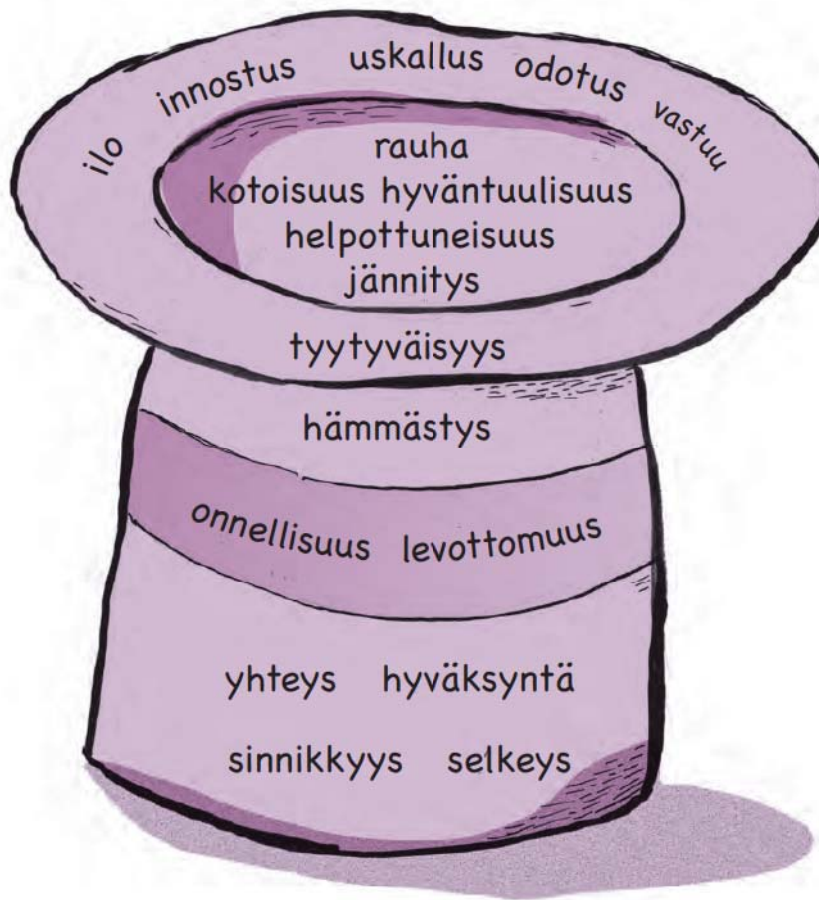
Sisällysluettelo

Oppilaalle	3
Opettajalle	3
Sisällys	5
LUPAAVA ALKU	
Koulu homeessa	6
Kelluva koulu	11
6B:n onni	15
JÄNNITYS TIIVISTYY	
Lohikäärmeen kita	20
Kohta voi tulla ukkonen	24
Aallokon merikäärme hyökkää	27
Ykkösjätkät	30
VUODEN ERI AIKOINA - ERI VUODENAIKOINA	
Antti turkin antaa	37
Järvi jäässä, järki päässä	46
Vaatteet on mun aatteet	53
ILTA ON AAMUA VIISAAMPI	
Elämää keskiajan Suomessa	61
Talonpojan savupirtissä	63
Keskiajan kaupungissa	66
Polkupyörän historiaa	69
VERBALIIKkaa JA KIELIKUKKASIA	
Mediasoppa kouluruuasta	69
Ruutuaikaa	80
Kielikukkasia	86
SUOJELE LUONTOA	
Elämän monimuotoisuus	94
Kierrätys on viisasta	99
Omat pienet teot	104

Koulu homeessa

- 1 Mitä mukavia tunteita koulun alkaminen sinussa herätti? Valitse hatusta neljä sopivaa sanaa ja kirjoita tähän:

2. Mitkä asiat koulun alkamisessa huolestuttivat sinua? Kirjoita tähän:
(Jos haluat, voit pitää ne myös salaisuutena.)

3. Mitä tunteita koulun alkaminen herätti tekstikirjan kappaleen Emiliassa?

PÄIVÄKIRJA

Tässä kappaleessa on tutustuttu päiväkirjaan tekstilajina. Päiväkirja on henkilökohtainen kirja tai vihko, johon kirjoitetaan muistiinpanoja omasta elämästä aikajärjestyksessä, yleensä

_____ (Kuinka usein?).

Tekstiin merkitään _____ eli se, milloin teksti on kirjoitettu. Päiväkirjaan voi kirjoittaa esim.

tunteita, _____ ja _____.

Muistiinpanot voivat alkaa sanoin: _____.

LASTEN JA NUORTEN KIRJOITTAMIA PÄIVÄKIRJOJA:

Frank, Anne: *Nuoren tytön päiväkirja*

Jacobsson, Anders – Olsson Sören: *Bertin päiväkirja*

Kinney, Jeff: *Neropatin päiväkirja* -sarja

Noronen, Paula: *Emilian päiväkirja* -sarja

_____

ERILAISIA PÄIVÄKIRJOJA

blogi, lokikirja, lukupäiväkirja, luontopäiväkirja, matkapäiväkirja, ruokapäiväkirja, säöpäiväkirja, treenipäiväkirja, unipäiväkirja

Selvitä, mitä nämä sanat tarkoittavat.

Keksitkö lisää? _____.

Miten **blogi** eroaa muista päiväkirjoista? _____.

4. Etsi ja alleviivaa *Kielikarhun lomapäiväkirjasta*

- päiväys,
- otsikko,
- tapahtumapaikka ja
- luontoa kuvailevat sanat.

12.6.2013

KARHUNKIERROKSELLA

Kävin kesälomalla Kuusamossa, ja kiersimme Pienen Karhunkierroksen Oulangan kansallispuistossa. Se on 12 kilometriä pitkä vaellusreitti. Reitin varrella pääsee ihastelemaan upeaa luontoa: kuohuvia koskia, jyrkkiä kallioita ja suojaista metsiä. Se olikin varsinainen kuntopolku, sillä polut olivat kivisiä ja kuluneita ja matkalla oli jyrkkiä nousuja, riippusilloja ja pitkospuita. Nimestään huolimatta karhuja ei ollut tämän citykarhun lisäksi liikkeellä.

5 Lomapäiväkirja. Kesän tapahtumia ja lomamatkoja on mukava muistella jälkikäteen. Pidetkö sinä lomamatkallasi päiväkirjaa tai otitko valokuvia muistuttamaan loman tapahtumista? Tee nyt, kun kesäloman tapahtumat ovat vielä tuoreessa muistissa, pieni lomapäiväkirja.

- Piirrä kuva kolmesta mukavasta kesämuistosta (tai tulosta koneelta valokuvat ja liimaa ne kirjaan).
- Kirjoita kuvan päälle päiväys, esim. 16. kesäkuuta 2013.
- Kirjoita kuvan alle tapahtumapaikka tai tapahtuman nimi.
- Kerro muutamalla virkkeellä lomasi kohokohdista. Voit myös kertoa, millainen sää tapahtumahetkellä oli.

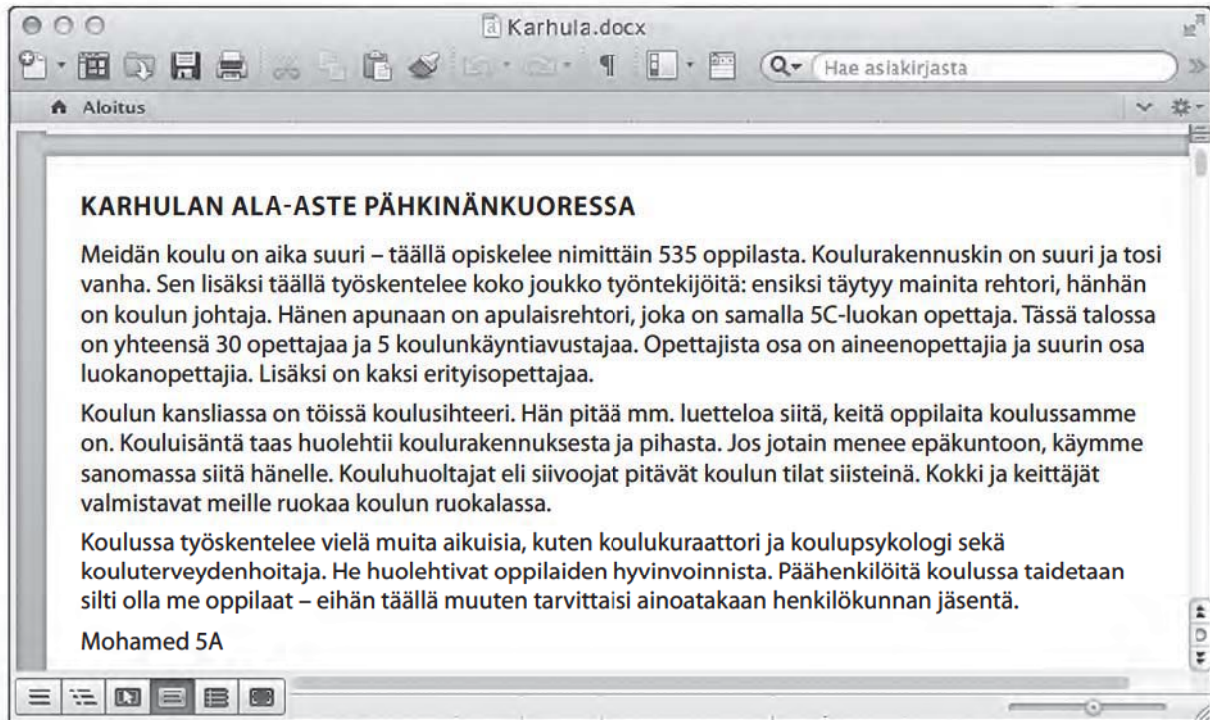

6. Kirjoita päiväkirjaa! Kirjoita viikon ajan joka ilta ylös kolme asiaa, jotka ovat elämässäsi juuri sinä päivänä kohdallaan. Voit myös kirjoittaa, mikä meni sinä päivänä huonosti ja mitä odotat seuraavalta päivältä.
7. Pidä lukupäiväkirjaa! Valitse kiinnostava kirja. Lue siitä ensin pieni pätkä ja kirjoita päiväkirjaan ajatuksiasi siitä, mitä luit. Toisena päivänä luet taas lisää ja kirjoitat uuden päiväkirjamerkinnän. Voit käsitellä esimerkiksi näitä aiheita päiväkirjassasi:
  - Kirjoita aluksi lukemasi kirjan nimi, kirjailijan nimi ja parin lauseen mittainen esittely kirjan aiheesta. Muista merkitä myös, milloin luit kirjaa, eli päivämäärä.
  - Kuka on tarinan kertoja? Onko hän tarinan päähenkilö? Mieti, miten kirja olisi muuttunut, jos joku muu kirjan hahmoista olisikin kertonut tarinan.

- Mikä on kirjan miljöö eli tapahtumapaikka? Mikä on tapahtuma-aika?
  - Vertaa tätä kirjaa muihin kirjoihin, joita olet lukenut aikaisemmin. Onko tämän kirjan päähenkilö samanlainen kuin joku muu hahmo? Oletko lukenut muita kirjoja samalta kirjoittajalta? Miten tämä eroaa niistä? Onko tämä kirja parempi tai huonompi?
  - Mitkä kohdat kirjassa tuntuivat niin tutuilta, että ne olisivat voineet sattua sinullekin? Mieti, onko kirjan henkilöiden toiminta uskottavaa.
  - Tunnistatko, mihin lajityyppiin kirjasi kuuluu: onko se esimerkiksi seikkailu-, huumori- tai jännityskirja tai fantasiaa? Mitkä asiat auttoivat sinua lajityypin arvaamisessa?
  - Älä unohda pohtia teemaa eli kirjan aihetta: mitä syvällisiä peruskysymyksiä kirjassa pohditaan?
  - Voit myös ennakoida: Mitä luulet seuraavaksi tapahtuvan ja miksi?
  - Kenen kannattaisi lukea tämä kirja? Miksi? Voit merkitä arvion kirjasta vaikkapa tähdillä (1–5 tähteä).
8. Tuo seuraavaa kertaa varten jokin esine, joka kuvaa jotain iloista asiaa kuluneesta kesästä/ lapsuudestasi/ viime kouluvuodestasi. Kerro muulle ryhmälle tarina, joka liittyy mukanas tuomaan esineeseen.

Kelluva koulu

- 1 Lue Mohamedin kirjoittama esittelyteksti koulustaan. Poimi tekstistä koulun työntekijöiden nimitykset alla oleville viivoille.

KARHULAN ALA-ASTE PÄHKINÄNKUORESSA

Meidän koulu on aika suuri – täällä opiskelee nimittäin 535 oppilasta. Koulurakennuskin on suuri ja tosi vanha. Sen lisäksi täällä työskentelee koko joukko työntekijöitä: ensiksi täytyy mainita rehtori, hänhän on koulun johtaja. Hänen apunaan on apulaisrehtori, joka on samalla 5C-luokan opettaja. Tässä talossa on yhteensä 30 opettajaa ja 5 koulunkäyntiavustajaa. Opettajista osa on aineenopettajia ja suurin osa luokanopettajia. Lisäksi on kaksi erityisopettajaa.

Koulun kansliassa on töissä koulusihteeri. Hän pitää mm. luetteloa siitä, keitä oppilaita koulussamme on. Kouluisäntä taas huolehtii koulurakennuksesta ja pihasta. Jos jotain menee epäkuntoon, käymme sanomassa siitä hänelle. Kouluhuoltajat eli siivoojat pitävät koulun tilat siisteinä. Kokki ja keittäjät valmistavat meille ruokaa koulun ruokalassa.

Koulussa työskentelee vielä muita aikuisia, kuten koulukuraattori ja koulupsykologi sekä kouluterveydenhoitaja. He huolehtivat oppilaiden hyvinvoinnista. Päähenkilöitä koulussa taidetaan silti olla me oppilaat – eihän täällä muuten tarvittaisi ainoatakaan henkilökunnan jäsentä.

Mohamed 5A

---

v) lehdet pursuavat muotijuttuja _____

w) nykyaikainen _____

x) yhdistelmä _____

y) vaatevarasto _____

10. Kirjoita vihkoosi pohdiskeleva teksti (blogi, sähköpostiviesti tai vaikkapa mielipidekirjoitus), jossa on aiheena vuodenajat, luonto tai muoti.

ITSEARVIOINTI

Osaatko nyt nämä asiat? Rastita ruutu, joka kuvaa parhaiten omaa oppimistasi.

en oikein
osaa vielä

osaan jo
aika hyvin

osaan
erinomaisesti

● Tiedän, mitä tarkoittavat kielitiedon käsitteet	☐	☐	☐
○ subjekti	☐	☐	☐
○ objekti	☐	☐	☐
○ virke	☐	☐	☐
○ lause	☐	☐	☐
○ päälause	☐	☐	☐
○ sivulause.	☐	☐	☐
● Osaan muodostaa lauseita, joissa on predikaatti, subjekti ja objekti.	☐	☐	☐
● Osaan lisätä tekstiin määreitä subjektille ja objektille.	☐	☐	☐
● Osaan muodostaa lauseita, joissa on pää- ja sivulause.	☐	☐	☐
● Ymmärrän, että lauseessa sanan muotoon vaikuttaa sanan tehtävä lauseessa sekä muut sanat.	☐	☐	☐
● Tunnen predikaatteja, jotka muodostavat lauseen yksin.	☐	☐	☐
● Tunnen predikaatteja, jotka eivät saa viereensä subjektia tai objektia.	☐	☐	☐
● Tiedän vuodenaikoihin, luontoon ja muotiin liittyvää sanastoa.	☐	☐	☐

Elämää keskiajan Suomessa

1 Järjestä seuraavat lauseet oikeaan järjestykseen. Mieti, mitä tapahtui ensin, mitä sitten jne.

- Suomesta tuli osa Ruotsin valtakuntaa.
- Katolinen kirkko vakiinnutti asemansa Suomessa.
- Hämäläiset kapinoivat katolista kirkkoa vastaan.
- Ruotsin ja Novgorodin välinen rauhansopimus solmittiin vuonna 1323 Pähkinäsaarella.
- Novgorod halusi levittää ortodoksiuskontoa Suomeen.
- Ruotsi valloitti Varsinais-Suomen ja Hämeen ja rakensi Viipurin linnan Karjalaan.
- Ruotsi halusi levittää kristinuskoa Suomeen yhdessä katolisen kirkon kanssa.
- Ruotsin ja Novgorodin sotiminen häiritsi saksalaisia kauppiaita.

2 Kirjoita seuraavat historian oppikirjan virkkeet yksinkertaisemmin: selitä asia sivulauseiden avulla. Valitse sopiva konjunktio sivulauseen alkuun: *kun, että, jotta* ja käytä yksinkertaista sanajärjestystä eli subjekti (tekijä) ensin ja sitten predikaatti (tekeminen).

MALLI: *Keskiajan alkaessa Suomi oli eri heimojen asuttama syrjäinen maa. → Kun keskiaika alkoi, Suomessa asui eri heimoja.*

a) Ruotsalaiset alkoivat tehdä Suomeen ristiretkiä varmistaakseen alueet itselleen.

---

b) Keskiajan alussa ihmiset eivät tunteneet kuuluvansa yhteen Suomen kansaan.

---

c) Paavi kehotti Ruotsin kuningasta ja piispoja käännyttämään suomalaisia kristinuskoon.

---

3. Harjoittele etsimään tekstistä tärkeitä tapahtumat, niiden syyt ja seuraukset.

- a) Piirrä vihkoosi syy-seurauskaavio tekstikirjan kappaleesta *Suomen keskiaika alkaa*. Kirjoita lyhyesti omin sanoin ja käytä nuolia tapahtumien välissä.
- b) Piirrä tapahtumista yksinkertainen sarjakuva vihkoosi. Valitse ensin tapahtumien tekijät eli päähenkilöt ja sitten mieti, mitä tapahtui, missä ja milloin.

MALLI:

Matilla ei ollut kavereita ja hän oli ärsyttännyt luokkakavereita koko viikon.

→ *Risto pyysi Mattia lopulta mukaan pelaamaan jalkapalloa.*

→ *Matti tuli itse seuraavalla kerralla mukaan pelaamaan eikä enää ärsyttänyt muita.*

4 Tee kysymyksiä kappaleesta parillesi. Kuvitelkaa, että olette harjoittelemassa koetta varten. Kysy

- a) pääasioita (Aloita esimerkiksi kysymyssanoilla: *Mitä... Kuka...?*).
- b) syitä ja seurauksia (Aloita esimerkiksi kysymyssanoilla: *Miksi... Mitä sen jälkeen...?*).

Talonpojan savupirtissä

1 Lue vielä katkelma historian oppikirjan kappaleesta *Talonpojan savupirtissä* alla olevien ohjeiden mukaan.

a) Katso ensin vain otsikkoa. Mihin kysymyksiin arvelet, että tämä kappale vastaa? Kirjoita **ennakoivat kysymykset tähän**.

- _____
- _____
- _____

b) Lue kappale. Vastasiko se siihen, mihin luulitkin? Vastasiko kappale johonkin muuhun kysymykseen? Mihin?

---

c) Mikä on mielestäsi kappaleen **pääasia** eli tärkein asia. Alleviivaa sitä kuvaava lause.

d) Kerro sama asia nyt omin sanoin eli tee **muistiinpanot** kappaleen tärkeimmästä asiasta.

MYYNITUOTTEINA OLIVAT ORAVAT JA HAUET

Talonpoika oli myös kalamies. Merestä kalastettiin silakkaa, järvistä haukia ja lahnoja. Jo kivikaudella oli kalastuksessa käytetty verkkoa. Keskiajalla käytettiin myös katiskaa. Kalaisat järvet ja joet antoivat hyvän saaliin. Matalan lahden pohjukkaan kutemaan tulleet hauet oli helppo keihästää atraimella. Myös joet olivat hyviä kalastuspaikkoja. Suurimmat saaliit saatiin laskemalla verkot joen poikki. Naiset suolasivat ja kuivasivat kalat, jotka vietiin tynnyreissä myytäväksi kaupunkiin. Osa saaliista jätettiin omalle perheelle.

Talvella miehet metsästäivät turkiseläimiä. Tuuheat turkikset olivat arvokasta kauppatavaraa, josta osa myytiin ja osalla maksettiin veroja. Paras nahka oli soopelilla, jota metsästettiin niin paljon, että se hävisi keskiajalla lähes kokonaan. Oravaa metsästettiin varsijousella ja tylppäpäisillä nuolilla, jotta eläimen turkki pysyisi ehjänä. Kärpän nahkoja käytettiin koristamaan kuninkaallisten viittoja. Piispat suosivat nädän turkkia. Majavan turkista sai puolestaan hyvän vettähylykivän sadeasun.

Minun turkkini ei ole kaupan.

HISTORIA KERTOO 6. TAMMI 2007.

